

Uchwała Nr 21
Komitetu Monitorującego
Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027
z 10 maja 2023 roku

w sprawie zmian w rozdziale 3.10 Warunkowość - w zakresie normy GAEC 6 Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Zgodnie z art. 124 ust. 4 lit. d rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 uchwała, co następuje:

§ 1.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 pozytywnie opiniuje zmiany w rozdziale 3.10 Warunkowość w zakresie normy GAEC 6 Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, zawarte w załączniku do uchwały.

§ 2.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania stosownych zmian w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, będących bezpośrednią konsekwencją procedury dokonania zmian określonych w § 1.

§ 3.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania zmian Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej zawartych w załączniku do uchwały, w wyniku uzgodnień z Komisją Europejską.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem przyjęcia.

Ryszard Bartosik
Przewodniczący
Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla
Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Załącznik do uchwały Nr 21 Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 z 10 maja 2023 r.

1. Rodzaj zmiany:

Doprecyzowanie wymogów normy GAEC 6 w zakresie terminów utrzymania okrywy glebowej.

Tekst po zmianach PS WPR 2023-2027:

I. 3.10.3.2.1 Streszczenie praktyki gospodarstw rolnych (z uwzględnieniem odnośnego okresu) (strona 376).

Na powierzchni stanowiącej co najmniej 80% gruntów ornych, wchodzących w skład gospodarstwa rolnego utrzymuje się okrywę ochronną gleby w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego lub od dnia 1 czerwca lub ~~co najmniej~~ od dnia zbioru plonu głównego do dnia 15 października danego roku, przy czym w przypadku utrzymania okrywy ochronnej gleby od dnia zbioru plonu głównego do dnia 15 października danego roku nie wykonuje się orki.

Jako spełnienie wymogów normy uznaje się m.in.: okrywę roślinną (np.: uprawy ozime, trawy na gruntach ornych, międzyplony ozime, ścierniskowe, wsiewki, rośliny bobowate drobnonasienne oraz ich mieszanki z trawami), pozostawienie ścierniska, grunty pokryte resztkami poźniwnymi oraz samosiewami zebranej uprawy, mulczem, ugorem zielonym.

Z wdrażania normy wyłączone są uprawy późno zbierane, po których nie ma możliwości zastosowania działań ochronnych.

Zaliczamy do nich:

- grupę roślin okopowych (m.in.: ziemniak, burak cukrowy, burak pastewny, marchew, rzepa ścierniskowa, rzodkiew oleista, brukiew),

- grupę warzyw i ziół: m.in.: kapusta, kalafior, brokuł, seler, por, kozłek lekarski,

- uprawy na gruntach ornych pod osłonami.

W uprawach trwałych (sady – drzewa owocowe) utrzymuje się okrywę ochronną gleby w międzyrzędziach w okresie od dnia 1 listopada do dnia 15 lutego.

II. 3.10.3.2.4 Wyjaśnienie dotyczące wkładu w osiągnięcie głównego celu normy GAEC (strona 376).

Utrzymanie okrywy ochronnej gleby w okresie jesiennym i jesiennie-zimowym przyczynia się do ochrony gleby przed erozją i utratą materii organicznej gleby. Ponadto wpływa ona także na ograniczenie splotu nawozów i związków biogenych do wód, przez co ogranicza ich zanieczyszczenie.

1. Uzasadnienie proponowanej zmiany:

Argumenty za rozszerzeniem wymogów normy GAEC 6 na okres jesienny, tj. od dnia 1 czerwca lub ~~co najmniej~~ od dnia zbioru plonu głównego do dnia 15 października danego roku:

1. Ograniczenie procesu mineralizacji substancji organicznej gleby w okresie poźniwnym spowodowanego orką. W warunkach notowanych wyższych temperatur w omawianym okresie, wdrożenie ochrony gleby zmniejszy dynamikę procesu mineralizacji. W warunkach Polski jest to szczególnie istotne ze względu na duży udział gleb lekkich, w których te procesy przebiegają szybciej. W ostatnich latach średnioroczna temperatura powietrza wzrastała o 0,076°C. Amplitudy temperatur utrzymują się w ostatnich latach powyżej trendu wzrostu. Zmniejszenie procesu mineralizacji w znacznym stopniu ograniczy emisję dwutlenku węgla do atmosfery.

2. Ograniczenie erozji, szczególnie wietrznej, gleb w okresie poźniwnym.
3. Ochrona mikroorganizmów glebowych (życia glebowego) poprzez zmniejszenie napromieniowania ultrafioletowego gleby i pozostawienie okrywy glebowej.
4. Ograniczenie występowania chwastów poprzez pozostawienie okrywy glebowej, co przyczynia się do zmniejszenia stosowania herbicydów.
5. W okresie poźniwnym jest zwiększona akumulacja i mobilność biogenów. Zastosowanie okrywy glebowej w tym okresie ograniczy wymywanie składników mineralnych, głównie biogenów (N, P), w wyniku spływu powierzchniowego i wymywania do wód gruntowych, co sprzyja zmniejszeniu zużycia nawozów mineralnych. Ponadto, wpłynie na ograniczenie procesu eutrofizacji wód powierzchniowych.
6. Ochrona struktury gleby przed niszczącym działaniem deszczy nawalnych.
7. Uprawa międzyplonów ścierniskowych i wsiewek: (i) ogranicza straty biogenów poprzez ich wychwytywanie przez biomasę międzyplonów, tym samym zmniejszając ich straty poprzez wymywanie, (ii) wpływa na to, że pobrane składniki są uruchamiane w okresie wiosennym i stanowią istotny element realizacji strategii zarządzania składnikami pokarmowymi, co powoduje ograniczenie zużycia nawozów mineralnych.

Po zakończeniu okresu utrzymywania okrywy glebowej od dnia zbioru plonu głównego do dnia 15 października danego roku, będzie możliwe zastosowanie orki zimowej, co jest uzasadnione następującymi argumentami:

- orka zimowa umożliwi likwidację nadmiernego zagęszczenia warstwy ornej, co sprzyja poprawie właściwości powietrzno-wodnych oraz struktury gruzełkowej gleby;
- ma znaczenie fitosanitarne, m.in.: poprzez szybszy rozkład zainfekowanych resztek poźniwnych, likwidację szkodników i przetrwalników chorób, zmniejszenie zachwaszczenia, co skutkuje ograniczeniem stosowania środków ochrony roślin;
- stwarza lepsze warunki do inkorporacji resztek poźniwnych i biomasy międzyplonów do gleby;
- sprzyja równomiernemu rozmieszczeniu składników pokarmowych i materii organicznej w warstwie ornej, co umożliwi ich lepsze wykorzystanie i w efekcie ograniczenie nawożenia mineralnego;
- w porównaniu z orką wiosenną wpływa korzystnie na zasoby wody w glebie, głównie poprzez utrzymanie podsiąku kapilarnego;
- zwiększa miąższość warstwy ornej, w której akumulowana jest materia organiczna;
- jest najkorzystniejszą metodą przykrycia obornika (szczególnie na glebach ciężkich), co przyczynia się do ograniczenia emisji amoniaku.

Argumenty w zakresie wyłączenia określonych upraw z wdrażania normy GAEC 6:

Z wdrażania wymogów normy GAEC 6, tzn. z obowiązku okrywy gruntów proponuje się wyłączyć uprawy późno schodzące z pola oraz grunty orne pod osłonami.

Takie wyłączenie jest uzasadnione ze względu na brak możliwości zastosowania działań ochronnych z uwagi na terminy agrotechniczne. W warunkach klimatycznych Polski nie ma możliwości wysiewu i rozwoju roślin ozimych, w tym międzyplonów ozimych po zbiorze takich upraw.

Do grupy upraw późno zbieranych, po których nie ma możliwości zastosowania działań ochronnych należy zaliczyć:

- grupę roślin okopowych (m.in.: ziemniak, burak cukrowy, burak pastewny, marchew, rzepa ścierniskowa, rzodkiew oleista, brukiew);

- grupę warzyw i ziół: (m.in.: kapusta, kalafior, brokuł, seler, por, kozłek lekarski);
- uprawy na gruntach ornych pod osłonami.

Rośliny późno schodzące z pola, ze względu na długi okres wegetacji, pełnią długotrwale funkcję ochronną gleby i dodatkowo wykorzystują składniki pokarmowe, ograniczając ich straty.

Powyższe wyłączenie dotyczy niewielkiego arealu upraw w skali kraju, tj. ok. 4% gruntów ornych.

2. Przepis, zgodnie z którym będzie dokonana zmiana:

Art. 119 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013.

2. Data konsultacji z Komitetem Monitorującym PS WPR 2023-2027:

19 kwietnia – 5 maja 2023 r.

3. Oczekiwany efekt wprowadzenia zmiany:

W zakresie doprecyzowania wymogów normy GAEC 6:

Wprowadzenie przedmiotowej zmiany umożliwi bardziej efektywne wdrożenie normy GAEC 6 poprzez jej dopasowanie do warunków klimatyczno-glebowych Polski.

4. Wpływ zmiany na cele i wskaźniki:

Brak wpływu.

5. Wpływ na plan finansowy PS WPR:

Brak wpływu.